

Flandra ESPERANTISTO

TIJDSCHRIFT VOOR ESPERANTO - ONDERWIJS EN - PROPAGANDA

Dertiende jaargang
NUMMER 2 (232)
JUNI 1945

Redactie & Administratie :

FLANDRA ESPERANTO - INSTITUTO v.z.w.
Pieter van Humbekstraat 3, Brussel-West
Postrekening 3268 51 van F.E.I.

Prijs per nummer : 5 fr.
Abonnementprijs : tot
einde 1945 : 36 Fr.

F. E. een schitterend Succes

Van overal stroomden de berichten op de redactie binnen van een geweldige en verheugende heropbloei van Esperanto.

In binnen- en buitenland teekent zich, als natuurlijke reactie op de voorbije donkere oorlogsjaren, een beloftevolle belangstelling voor onze schoone humane zaak. En overal schijnen onze oude, trouwe pioniers het sein te begrijpen en zetten zich onverdroten aan het werk.

Drie gebeurtenissen trekken deze maand onze bijzondere aandacht: het ophefmakend nieuws van de fusie in de Fransche Esperanto-beweging, de ongekende uitbreiding van

Esperanto in Engeland en, in eigen land, het uiterst welgelukt feest der vereenigde Brusselsche Esperantisten dat verleden maand plaats had.

Het is dan ook niet te verwonderen dat «Flandra Esperantisto» een zeer vleidend onthaal heeft genoten. Ons blad is een noodzakelijkheid, die juist op tijd komt.

We hadden er veel van verwacht, alles laat voorzien dat onze meest optimistische verwachtingen nog zullen overtroffen worden.

Aan allen nu de plicht het zijne bij te brengen om van het succes een triomf te maken.

DE REDACTIE.

DE GROENE STER voor de Pinnen gehaald!

Door VETERANO

Ik heb de groene ster weer voor de pinnen gehaald!

Vier jaar lang heeft ze als gekerkerd gezeten in een hoekje der schapraai, gekerkerd zooals de vrijheid van gedachte, die ieder Esperantist in de eerste plaats heilig is.

Esperantisme is wel is waar synoniem van verdraagzaamheid maar toch willen en kunnen wij niet nalaten er den nadruk op te leggen, dat het de Nazi's waren die in Duitschland begonnen zijn met de Esperanto-beweging stelselmatig uit te roeien. Het groote Esperantoweekblad «Heroldo de Esperanto» moest van Keulen naar Nederland verhuizen en daar werd het weldra opnieuw door de Nazi-legers achterhaald en ten doode opgeschreven.

Wij, Esperantisten in West-Europa hebben gewis een oogenblik als het ware gewanhoopt aan de toekomst van ons ideaal, wij Vlaamsche Esperantisten in het bijzonder zagen insgelijks al de vruchten van ons streven te niet gaan, ons orgaan, ons blad, dat wij met taaië volharding reeds tot een twaalfjarig bestaan hadden opgevoerd, schenen hun rol, hun «statgefährlichen» rol te hebben uitgespeeld...

En Esperanto kende hetgeen wellicht de donkerste periode uit zijn geschiedenis is.

Al wat verbroedering heette was uit den booze. Al wat menscheijkheid beteekende werd vervolgd. Al wat internationaal was werd vervolgd en gekerkerd.

Het was de triomf der onmenscheijkheid.

En de Esperanto-sterren verdwenen van de borsten...

Vijf jaar zijn voorbij gegaan. Wij hadden er niet eens aan gedacht, dat daar buiten, buiten het beknelde Europa, zooiets als de vrijheid van gedachte nog bestond en dat dus ook de Esperanto-beweging, zij het dan minder universeel, haar werk van verbroedering en verdraagzaamheid voortzette.

Het contact met onze vrienden over heel den aardbodem was verbroken en het gebruik van onze geliefde hulptaal was uit ons openbaar leven gebannen.

Wij beleven nu den tijd der herrijzende sterren!

Hier in het Westen flikkeren op tanks en jeeps, in kijkramen en op menschenborst, de witte sterren der

Angelsaksers...

In het Oosten gloeien onder de zegesalvo's van een reeds doodgezegd Sowjetleger de roode sterren van de Unie der Radenrepublieken.

En wij moeten Cesar geven wat Cesar toekomt. Dank zij dien witten en dien rooden sterrenhemel kan bij het heroplevende Esperantisme de groene ster even vreedzaam, maar schitterender dan ooit, als een eenig vredesteeken midden over den nog heerschenden chaos, herrijzen als het symbool van ware verdraagzaamheid, als het lichtende teeken van hoop in een betere toekomst, waarin, laten wij hopen, het menschedom in betere verstandhouding zal trachten te leven.

Esperanto!

Wellicht zullen er weer velen de schouders ophalen. En nochtans in deze tijden van «English spoken», in deze dagen, dat wij zoowat alle talen rondom ons hebben hooren praten, in deze oogenblikken dat er zooveel «pantomime» is gespeeld, zou het eenieder die van goeden wil is, duidelijker dan ooit moeten zijn, dat een gemakkelijk aan te leeren neutrale hulptaal, het redmiddel is om de «duizendjaar-oude muren, die de volkeren scheiden» te verbrijzelen en door toenadering van mensch tot mensch, van hart tot hart, bij te dragen tot dien geestestoestand die noodzakelijkheid is, opdat de volkerenverzoening geen utopie blijven zou.

Ik heb de groene ster weer voor de pinnen gehaald!..

Zij die het niet weten, beschouwen ze wellicht ook als een kenteken van een of ander Amerikaansch regiment. Maar de Esperantist herkent in den drager van de groene ster zijn medekamper, zijn gedachtegenoot, «kiu parolas Esperanton».

Al wie zijn Esperanto-ideaal heeft hoog gehouden late de groene ster weer schitteren en schare zich terug in de rijen van zijn Esperanto-organisatie, de Vlaamsch Esperantist in de eerste plaats rond de herboren «Flandra Esperantisto».

(Vervolg van 4^e kolom)

7. Inzendingen welke niet stipt aan de algemeene voorwaarden voldoen, komen niet in aanmerking. Den uitslag van den prijskamp wordt in «Flandra Esperantisto» afgekondigd.

8. De beste vertaling en de bekroonde korte verhalen zullen in «Flandra Esperantisto» verschijnen.

Galerio Esperantista :

Hector Hodler

Grondlegger van het «praktisch Esperantisme» en een der edelste figuren uit onze beweging! Niemand minder dan Dr. L. L. Zamenhof getuigde, dat Esperanto oneindig aan Hodler te danken heeft.

In 1903, als zestienjarige knaap, leert Hodler, samen met zijn schoolmakker E. Privat, te Genève, Esperanto kennen. Weldra stichten ze een blad «La Juna Esperantisto». Redactie- en administratiewerk geschieden op de schoolbanken! Wie zou alsdan hebben vermoed, dat hieruit eenmaal de Esperanto-Wereldbund zou groeien?

Onze jeugdige uitgevers geven
(Vervolg op blz. 2)

V - D A G

Door Dr. T. Ken

Men kon het nauwelijks aanvaarden, men voelde het nog niet werkelijk aan, en toch gebeurde het, toch, was het waar!

De «dewanee» — die razernij, «het smadelijkste dat een wild dier kan overkomen» (1), de nazistische waanzin heeft uitgewoed!

Dag van Viering, voorwaar, na dagen en dagen van Vernietiging, «beschaafde» Vernieling: miljoenen levens, onoverzichtbare puinen, durende wonden in de zielen, in de harten, aan de lichamen...

Dag van Verrijzenis na dagen van Verschrikking: de Gestapo, de deportaties, de bommen, de v-tuigen, de concentratiekampen, en Buchenwald en Belsen en Dachau en nog en nog...

Men weet niet of de uitbundige blijdschap aanhouden gaat, of men niet moedeloos zal staren naar de illusies die dood zijn, naar een bang ontwaken, naar een last niet te torsen...

Zullen de volkeren wel even stilstaan bij «de vreemde oude vrouw, die licht steelt uit het verleden om het op de toekomst te werpen (2)», die vreemde oude vrouw, die Nadenken heet?

Want de V-Dag is al voorbij! Nieuwe taken wenken: heropbouw, herstel op alle gebied, uitroeiing van

den oorlog en van al die gruwelen en van al dat onmenscheijke leed! Mochten de Geallieerden den Vrede oplossen zooals zij in het gevecht hebben gezegevierd!

En meteen werd de tijd van Esperanto ingeluid: sta op arbeider, sta op boer, sta op middenstander, sta op intellectueel! Ailen zijt gij geroepen om U te scharen onder de witte banier met groene ster: door ééne hulptaal tot echte wereldburgerschap!

Door ééne hulptaal: brug tusschen de volkeren over neergehaalde muren van onbegrip, verbinding van de geesten met de geesten, van de harten met de harten...

Tot echte wereldburgers: geen doofstommen meer, menschen met gelijke taal om broederlijkheid en rechtvaardigheid...

En vooruit dan:

«En plena unueco, en ordo kaj konkordo». (3)

In volle eenheid, ordelijk en eendrachtig.

Dr. T. KEN.

(1) R. Kipling: Het Boek der Jungle, over den Jakhals.

(2) Uit de Engelsche «Drommen» van Olive Schreiner: De Verloren Vreugde.

(3) L.L. Zamenhof, in zijne toespraak op het 8-ste Wereldcongres te Krakau in 1912.

ONZE LETTERKUNDIGE PRIJSKAMP

Duizend Frank Prijzen

Een letterkundige prijskamp wordt door FLANDRA ESPERANTO-INSTITUTO uitgeschreven. Er aan deelnemen mogen al de abonne's op «Flandra Esperantisto». Duizend frank prijzen zijn voorzien. Van de deelnemers wordt verlangd:

1. De vertaling in Esperanto van een stuk dat in het volgende nummer van F. E. zal verschijnen;

2. Een onuitgegeven kort verhaal, origineel in Esperanto, van 1.500 tot 2.500 woorden.

Algemeene voorwaarden:

1. Het staat de deelnemers vrij voor één of voor de beide prijsvragen mee te dingen. Men mag zooveel inzendingen doen als men wil.

2. De manuscripten moeten getypt of heel duidelijk geschreven zijn langs eene zijde van het papier. Ze moeten steeds in drievoud worden ingezonden.

De manuscripten moeten uiterlijk

op 15 October 1945 in het bezit zijn van FLANDRA ESPERANTO-INSTITUTO.

4. Al de bekroonde manuscripten worden eigendom van F. E. I.

5. F. E. I. behoudt zich het recht voor naar goeddunken het aantal der prijzen te bepalen, alsook hun onderscheidelijk bedrag, zelfs het totaal voorziene bedrag niet integraal toe te kennen, dit alles naargelang de waarde der inzendingen.

6. Ieder deelnemer zal zijn manuscripten van een motto of gelegenheids pseudoniem voorzien. Zijn naam of adres mag noch op zijn manuscripten, noch op enig begeleidend schrijven voorkomen of hoe dan ook blijken, maar moet onder gesloten omslag zijn inzendingen vergezellen. Buiten op deze omslagen zal ieder deelnemer zijn motto of gelegenheids pseudoniemen herhalen.

(Vervolg 2^e kolom)

OBSERVOJ

ĈU SAMDEANE ?

Post kvar jaroj da germana okupado, la Esperanto-grupo denove konvenis en sia ĝjo. Samideano X rakontis: «Komence mi portis la verdan stelon, sed ĝin forprenis de la jako sekve al malagrabla incidento. Lutage surstrate paŝis al mi renkonte, radiante pro feliĉo kaj kun etendita mano, germana soldato salutante per : «Finfine, samideano!» Vi komprenas, ke ion tian mi ne deziras sperti duan fojon!»

La blinda, fanatika, sendistinga sed laŭmoda malamo do ankaŭ inter ni trovis adeptojn! Ĉu vi scias, samideano X, kion mi estus farinta vialoke? Ne unu, sed ambaŭ manojn mi estus preminta de la germana samideano, kiu evidente restis fidela kaj ankore gardis nian idealon spite al sep jarojn da nazi-reĝimo!

PIK.

BASIC IN DE PRAKTIJK

Onlangs schreef een lid van BEA naar het Orthological Institute, het hoofdkwartier van Basic English, het volgende:

«Zijn er mensen die vloeiend Basic kunnen spreken? Werd Basic ooit gebruikt op een internationaal Kongres? Ik ken goed Esperanto, en heb deel genomen aan Esperanto-kongressen, waar deze taal door duizenden werd gebruikt tot volledige voldoening en met gemak.»

De secretaris van het Orthological Institute zond een kort antwoord waarin het volgende te lezen stond:

«Er zijn zonder twijfel mensen die Basic English vloeiend kunnen spreken onder de vreemdelingen die het in de verscheidene deelen van de wereld hebben geleerd, maar gezult waarschijnlijk naar China, Indië, Griekenland enz. moeten gaan om ze te vinden...»

Ik twijfel of er reeds Basic-Kongressen hebben plaats gehad, maar dat is geen reden waarom ze in de toekomst niet zouden ingericht worden en, aangezien er zooveel gebeurt op Basic-gebied waarvan we niet hooren, is het zelfs niet uitgesloten, dat een dergelijk Kongres reeds heeft plaats gehad.»

BASIC ENGLISH IN INDIE.

...In de Vereenigde Provinciën hebben we practische experimenten genomen met Basic in de Gouvernement Training College te Allahabad gedurende de drie laatste jaren. De uitslagen hebben echter de vooruitzichten niet bevestigd...

Onze ondervinding — en ik denk dat we het een ernstige kans gegund hebben — heeft ons niet aangemoedigd met het gebruik ervan verder te gaan.

Aangezien de vage en misleidende verklaringen over Basic, om Indische studenten daardoor op een degelijke en gemakkelijke manier het Engelsch bij te brengen, kwaad kunnen stichten, heb ik het noodig geoordeeld, de resultaten van daadwerkelijke proefnemingen kenbaar te maken.

(ondertekend) J.C. Powel-Price
ex-Administrator
van Openbaar Onderwijs
Vereenigde Provinciën, Indië.

ANGLO-AMERIKAANSCH OORDEEL.

Als antwoord op een rondschriven van BEA, werden onder andere de twee volgende ondubbelzinnige uitspraken ontvangen van Engelsche parlementsleden:

«Ik denk dat Basic English, een verschrikkelijke en langdradige brabbeltaal is, die niet van het minste nut zal zijn.»

«Als een onderdanige bewonderaar, student en schrijver van Engelsch, verafschuw ik Basic English.»

En een uitspraak van M.P. West, E. Swenson e.a. in een boek uitge-

geven door de University of Toronto Press luidt:

«Basic English is een zeer moeilijk te gebruiken taal voor een Engelschsprekende mensch, want het weert zooveel gewone woorden..... Bovendien drukt het de gedachte in een zonderlinge en onverwachte wijze uit. Daarom gelooven wij ook niet dat een groot getal Engelschsprekende menschen zich de moeite zullen getroosten het te leeren — of er ooit zullen in slagen het nauwkeurig te kunnen gebruiken.»

EN DE ENGELSCH ESPERANTISTEN.

The British Esperanto Association schrijft in een pamflet, dat rondgezonden werd aan alle aangesloten groepen en afgevaardigden:

«Wij achten het onmogelijk voor den doorsnee Engelschman, om een gesprek in Basic Engelsch te voeren, daar hij nooit zou kunnen onthouden wat hij hoeft te vergeten om het te doen.»

HET EEUWIGE BABEL

Het wil niet vlotten te San-Francisco, ook niet op taalgebied. Eindelijk werd de «langue diplomatique» (sic transit...) onder de officieele coonferentietalen opgenomen. Bijgevolg zijn die nu vijf in aantal: Engelsch, Spaansch, Russisch, Chineesch en Fransch. Daarbij komt nog dat de afgevaardigden om 't even welke taal mogen gebruiken. Wie zou durven beweren dat te San-Francisco in den vollen zin des woords besprekingen plaats grijpen? En zulks gebeurt wyl het middel om daarin te verhelpen voor de hand ligt, wyl Esperanto honderden malen op internationale congressen en conferenties zijn bruikbaarheid heeft bewezen!

Zouden de heeren diplomaten mekaar niet eerst moeten kunnen begripen alvorens zich te kunnen verstaan?

NATIONALE TAAL PLUS ESPERANTO

De Braziliaansche regeering heeft een wet uitgevaardigd waarbij het verboden wordt bladen of tijdschriften uit te geven in andere talen dan het Portugeesch (de landstaal) en Esperanto. De bedoeling is, in het belang van 's lands eenheid, het ontstaan van minoriteiten te beletten.

ESPERANTO-RADIO-UITZENDINGEN

Door de B.N.R.O. Zender Kortrijk wordt vanaf 22 April II, regelmatig een Esperanto-kroniek uitgezonden lken Zondagmorgen om 9,30 u. op golflengte 202,5. Den zender is voor het oogenblik hoorbaar in een straat van ongeveer 50 km met goede toestellen. Onze lezers weten wat hun te doen staat: ieder die daartoe in de gelegenheid vrkert beluistere deze kroniek en verzuime niet zijn sympathie te betuigen, gebeurlijk zijn wenschen te uiten (b.v. meer zendtijd, krachtiger uitzending, een radiocursus in Esperanto e.d.) aan Zender Kortrijk van de B.N.R.O., Rijselstr. 36, te Kortrijk!

ONZE WERFPRIJKAMP

Besloten werd, op veler verzoek, onze werfpriskamp voor «Flandra Esperantisto» met een maand te verlengen. Men gelieve dus te noteeren dat de prijkskamp definitief op 20 Juli gesloten wordt. Inmiddels wenschen we de deelnemers nog veel succes!

Nia Felietono

Jahto Veturas El...

Ekzerge de ĉi tui traduko, ni havas la agrablan devon danki la autoron. S-non Deck Dorval, mem Esperantisto kiu afable permesis la Esperantigon de sia verko kaj ĝian preson en F.E.

Dro T. Ken.

Een droom wordt werkelijkheid

EENHEID

IN DE FRANSCH ESPERANTO-BEWEGING

De organisatorische eenheid van alle Fransche Esperantisten is een voldongen feit. Voortaan bestaat er in Frankrijk maar één enkele Esperanto-organisatie meer.

Geruimen tijd reeds waren besprekingen aan gang tusschen de verscheidene liga's. Begin April werd de knoop doorgehakt en beoaf de Fransche Esperanto-beweging zich op nieuwe banen.

De structuur der nieuwe beweging is eenvoudig: de bestaande liga's, fracties en groepen behouden

hun volledige autonomie. Niets belet dus dat iedere afdeeling, evenals vroeger, Esperanto gebruikt en propageert hoe en waar ze wil. Doch boven dat alles staat er nu een organisme, dat op zuiver Esp-gebied leiding geeft en richting toont, en dat de uiteenloopende fracties met hun nagenoeg 10.000 leden daardoor samenbindt.

Naar alle waarschijnlijkheid zullen alle Esp.-middens, ook buiten Frankrijk, den invloed van deze belangrijke gebeurtenis ondergaan.

Onze Esp. - Puzzle

In elk nummer publiceeren we een oorspronkelijk en degelijk samengesteld Esperanto-puzzle. Wie regelmatig naar de oplossing vorsch, zal niet alleen aangename leerrijke oogenblikken beleven, maar ook mooie prijzen weggapen.

Wie de goede oplossingen instuurt van zes puzzles, krijgt een mooi Esperanto-boek, ten geschenke. De oplossingen dienen onder aparten omleg en als brief gefrankeerd aan de redactie van «Flandra Esperantisto» gezonden met op de adreszijde de vermelding: Esperanto-puzzles. De namen der prijswinnaars en de titels der geschenkböeken worden gepubliceerd.

HECTOR HODLER

(Vervolg van blz. 1)

echter blijk van een ongewonen ernst en van een groote bevattelijkheid. Ze zijn in geregelde briefwisseling met Dr. L. L. Zamenhof en met Prof. Cart van de «Société de Linguistique» te Parijs, waarvan ze zich de vaderlijke vermaningen en raadgevingen ten nutte maken.

Als zoon van een beroemd kunst schilder heeft Hodler niet alleen de gelegenheid zich geheel belangeloos maar ook uitsluitend aan zijn ideaal te wijden. In 1907 volgt hij Paul Berthelot op als redacteur van het pasgestichte blad «Esperanto». Onder zijn bevoegde leiding wordt dit weldra het richtinggevend orgaan voor gansch de beweging.

Uit het blad van Hodler worden alle theoretische taaldiscussies geweerd, discussies waaraan die tijd maar al te vruchtbaar was! De eerste groote internationale Esperanto-congressen (Boulogne, Genève, Cambridge) waaraan duizenden Esperantisten van alle nationaliteiten deelnamen, hadden bij Hodler een geweldigen indruk nagelaten. Daar werd proefondervindelijk de degelijkheid der internationale taal van Dr. Zamenhof bewezen.

Sterk idealistisch aangelegd was Hodler, maar hij bezat een open blik voor de werkelijkheid en veel praktischen zin. In tegenstelling met de theoretici die de wereldtaalbeweging uit louter taalkundig oogpunt bleven beschouwen, zag Hodler de rol der internationale taal als zijnde overwegend van socialen aard: rechtstreeksche betrekkingen mogelijk maken tusschen de leden van verschillende nationaliteit. Het is voornamelijk zijn werk als in 1908 de Esperanto-Wereldbond wordt gesticht. (U. E. A).

Weldra overspant een net van afgevaardigden (delegitoj) de gansche wereld, het internationale dienstbetoon tusschen de Esperantisten krijgt vorm en gestalte, de droom van Dr. Zamenhof gaat in vervulling.

In 1918 treedt hij in het huwelijk, maar ontvalt, op nauwelijks 33-jarigen ouderdom, reeds in 1920 zijn jonge, hem waardige echtgenote. Aan zijn organisatie, Universala Esperanto-Asocio, waaraan hij zich zijn gansche leven wijdde, waaraan hij zijn gezondheid offerde, vermaakt hij bij testament een som van 180.000 zwitsersche frank, alsook zijn aanzienlijk en waardevol boekenbezit.

ECO.

OPLOSSING VAN PUZZLE N. r 1
HORIZONTAAL: 1 arane, 2 oni — eke, 3 cir — pec — est, 4 id — barem — ke, 5 velur — satig, 6 ek — ŝi, 7 leter — nimfe, 8 in — depon — en, 9 zum — ĝib — art, 10 ili — ebl, 11 influ.

VERTICAAL: 1 civiliz, 2 die — enu, 3 or — let — mi, 4 an — buked — li, 5 ripar — regin, 6 er — pi, 7 neces — nobel, 8 ek — maŝin — bu, 9 se — tim — al, 10 ski — fer, 11 tegment.

Aandacht: in de opgave was een vergissing geslopen, de rooster werd namelijk op zijn zijkaant in plaats van op zijn voet gezet, zoodat horizontaal verticaal werd en omgekeerd! Gezien deze onwillekeurige vergissing die in feite een bijkomende moeilijkheid weid, gelden de goede oplossingen die we van puzzle 1 ingezonden kregen, voor twee!

PUZZLE NUMMER 2

Oplossingen dienen ingezonden vóór 30 Juni e.k.

ALGEMEENE OPMERKINGEN:

- (R) beteekent: de grammaticale uitgangen, A E I O zijn weggelaten. De te zoeken woorden zijn daarom niet noodzakelijk zuivere stamwoorden, ze kunnen ook samengesteld of afgeleid zijn.
 - «u» mag in een kruisend woord ook voor «u» gelden. (Dit alleen in een cross!).
 - Alle gebruikte stamwoorden staan opgegeven in «Plena Vortaro» of in het woordenboek door van Straaten.
- HORIZONTAAL.
- bijval vindend bij het volk (R); —
 - telwoord; — veldbloem (R); — achtervoegsel.
 - iets aanbieden, bv. aan de godheid (R); een manier van zijn (R).
 - goed snijgend; — op bedekte wijze ergens van spreken (R).
 - een spij (R) — pletters fijnmaken.
 - vloeistof, behoorend op de schijf (R) — telwoord — winnend punt in sporttaal (R).
 - vezelachtige minerale stof, die niet brandt.
 - ronde plaat (R) — fijne geur (R).
 - verbaasd staan (R) — gebouw waar een bepaalde soort van populaire gemakkelikheden wordt gegeven (R).
 - pers. vnv.; — aan een bepaald persoon richten (R) — voorzetsel.
 - niet te verwezenlijken voorstelling (R) — versleten stuk weefsel (R).

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	D	P	O	P	O	L	A	R	A	A	
2	O	K		C	O	M	A	N		E	M
3		O	E	R		S	T	A	T		
4	A	R	K			A	L	V	I		
5	V	I	A	N		M	V	E	L	I	
6	I	N	K		U	N	U		G	O	L
7	A		A	S	B	E	S	T	O		E
8	Z	I	S	K		U		A	R	O	M
9		M	I	R		T		K	I	N	
10	L	I		A	D	R	E	S		D	E
11	U	T	O	P	I		O	I	E	O	N

VERTICAAL.

- Voegwoord — sport die zich op de luchtvaart toelegt (R) — zich tegen betaling het gebruik van iets voorbehouden (R).
- nuttige vogel op de boerderij (R) — handelen naar het voorbeeld van iemand anders (R).
- kort en klein slaan.
- groote uitgestrektheid water (R) — door afkrabben ergens deeltjes van losmaken (R).
- Voorzetsel — niet zeker zijn (R) — de volstrekt volmaakte (R).
- Achtervoegsel — geslachtloos (R).
- Niet verhinderen (R) — klein schadelijk dier in huis (R) — bijwoord.
- Voorzetsel — de waarde van iets bepalen.
- Zinnebeeldige voorstelling (R).
- klein mensch — rijzende en dalende watermassa.
- Sterke genegenheid (R) — soort argument — voorzetsel.

B. E. A. MEENT HET ERNSTIG

SPREKENDE CIJFERS

Daar waar de oorlog in de meest Europeesche landen de Esperantobeweging ketende, zooniet fruikte, is het een verheugend feit te kunnen vaststellen dat in Engeland nochtans de dragers der groene ster zich inspannen het hoofd hoog te houden en er in gelukten nog verrassende resultaten te bereiken.

Uit «The British Esperantist», die het jaarverslag over het dienstjaar 1943-44 van «The British Esperanto Association» bevat, willen we enkele getallen aanhalen. Cijfers hebben nu eenmaal den naam saai te zijn, wat evenwel niet belet dat ze op nuchtere wijze een klaren kijk geven over den toestand.

Het totale balanscijfer van B. E. A. wordt uitgedrukt door de coquette som van 800.000 fr. Het is duidelijk dat zulk bedrag vele mogelijkheden biedt en onze Britsche «samideanoj» maken er dan ook gebruik van, daar hun omzet 375.000 fr. bedroeg, of 216.500 fr. meer dan in 1942, wat een winst toeliet inzake verkoop van 106.500 fr. 't zij 42.500 fr. meer dan in 1942.

De som der bijdragen van de leden beliep 113.000 fr., een verhooging vertegenwoordigend van 14.000 fr. tegenover het voorgaande dienstjaar.

Dat B. E. A. geen liefhebbersmaatschappij is, bewijst ons de som van 130.000 fr. bedrag uitbetaald aan salarissen.

Wat op het eerste zicht wellicht een verkeerden indruk zou verwekken is het feit dat de «Association» gedurende 't behandelde dienstjaar een deficit boekte van 13.500 fr., en achteraf toch een succes blijkt te zijn, daar deze schadepost in de twee voorgaande jaren 31.750 fr. bedroeg; in 1940 42.800 fr. en in 1939 61.500 fr. Wat de waarde van dit verkregen resultaat nog meer doet uitschijnen is de vermelding voor 1943 van enkele nieuwe posten in de uitgaven, waarvan een voor Aankondigingen, ten bedrage van 6.125 fr.

De B. E. A. is de meening toegedaan — meening die wij ten volle bijtreden — dat er voor Publiciteit en Aankondigingen niet genoeg kan gedaan worden. Ten einde haar taak te verlichten heeft ze een oproep gelanceerd tot het stichten van een fonds van 1000 p.s. (= 175.000 fr.). Ze is van oordeel dat een publiciteit op groote schaal de mogelijkheid zal bieden deze som te recupereren op de nieuw verworven aanhangers. Een kringloop dus, maar in de goede richting.

Wij hebben hierboven de som van 6.125 fr. voor Aankondigingen vermeld. Het betreft hier ook een grootsch opgevatte publiciteitscampagne, ingezet ten voordeele van een «Popular Correspondence»-kursus. Sedert het begin van dezen veldtocht — in 1941 — werd aan publiciteit en drukkosten 110.000 fr. uitgegeven. Resultaat: 500 leerlingen sloten zich aan bij de «Association». Het totaal der inschrijvingen voor deze cursus per briefwisseling op einde 1943 bereikte het cijfer 2.902.

Buiten deze «Popular»-kursus (97 leeraars), uitte de bedrijvigheid van B. E. A. zich nog in andere leer- gangen, n.l. een «Intermediate»-kursus (24 leeraars) en een drie- voudige «Standard»-kursus (43 leeraars). Alleen de som der leeraars — 164 — is reeds een sprekend bewijs van de krachtinspanning die er geleverd wordt.

Al deze prachtige uitslagen tonen voldoende aan dat er over gansch het terrein met noesten vlijt gearbeid werd. De belooning voor de gedane inspanningen bleef dan ook niet uit. Niettegenstaande de moeilijke oorlogsomstandigheden,

boekte B. E. A., wat haar ledental betreft, haar record-cijfer van 2.647 aangeslotenen.

Het is dan ook niet te verwonderen dat er meer dan 10.000 ex. van een brochure «Esperanto voor Beginnelingen» werden verkocht tijdens dit succesrijke jaar en er in verscheidene centra talrijke leergangen werden ingericht, hierbij inbegrepen in de Leger- en R. A. F.-kampen van 't moederland en overzee.

Deze cijfers die ons, in de door den vijand bezette landen, als galmende klokken uit een geliefde toren toeklinken, brengen een blijde en aangename verrassing. Wij kunnen niet anders dan B. E. A. onze welgemeende gelukwensen toeroepen, met de leuze: Houdt aan!

H. d. R.

Het Esperantistenfeest van E. K. I.

TE BRUSSEL

BRUSSEL. — In het «Casa d'Italia» had op 10 Mei het eerste groot Esperantistenfeest plaats sinds de bevrijding.

Vóór ongeveer een 200-tal aanwezigen, waaronder vertegenwoordigers van een zestal nationaliteiten, werd een keurig programma afge- werkt.

Het Esperanto-Komitato Inter- grupa (E K I) van Brussel haalt alle eer van deze verheugende opbloei van onze beweging in de hoofdstad.

NIEUWSDROPPELS

Het Postambt meldt ons dat van nu af Esperanto toegelaten is in het binnenlandsch postverkeer.

Als eerste levensblijk uit het be- vrijde Nederland bereikte ons «Semu Konstante» het blad van het Esperanto-instituut «Oude Toren» te Eindhoven.

Te Gent bestaat er een Esperan- tisten-schaakklub «La Verdaj Ĉevalanoj» die iederen Zondagvoor- middag vergadert.

«Esperanto Internacia», het maandblad van I.E.L. is gedurende den ganschen oorlog regelmatig blij- ven verschijnen.

Het 10^e Braziliaansch Esperanto Kongres heeft plaats gehad in April 1945 te Rio de Janeiro. Het eere- voorzitterschap werd waargenomen door Dr G. Vargas, President der Braziliaansche Republiek.

In Hollywood werden er sinds 1940 weer vier filmen gemaakt waarin gebruik werd gemaakt van Esperanto. Ook in Charlie Chap- lin's «Diktator» zou, naar men ons bevestigd, Esperanto voorkomen.

In Argentinië werden vóór de micro van de voornaamste radiosta- tions, de laatste jaren regelmatig lezingen gehouden in Esperanto.

Naar men meldt, zouden de bloedverwanten van Dr Zamenhof, de uitvinder der Esperanto-taal, in de Duitse concentratiekampen, om het leven zijn gebracht.

In China wordt er trots den oor- log nog aan Esperanto gedaan. Een korrespondentie-kursus in Chung- kin, telde zelfs niet minder dan 548 leerlingen.

LA STUDANTO

DE PHONETIEK

(Vervolg I)

De woorden (vortoj), in den stock eener taal (lingvo) voorhan- den, zijn één of meer spraakgelui- den, waaraan een bepaalde beteeke- nis verbonden is; zij zijn samenge- steld uit één of meer **lettergrepen** (silaboj), t.t.z. het geheel dat in één ademstoot kan worden uitgebracht. Dit geheel bestaat uit of kan her- leid worden tot een **klank** (sono), de **klinker** (vokalo), die op zich zelf kan uitgesproken of een **geruisch** (bruo), de **medeklinker** (konsonan- to), dat voor zijne uitspraak een klank vereischt. Wij blijven niet stilstaan bij de geschreven taal, waar de **teekens** of **letters** (signoj, literoj) worden aangetroffen, overigens ook klinkers of medeklinkers ge- naamd, die de gelijknamige geluiden der gesproken taal aantoonen. Soms ontmoet men **tweeklanken** (difton- goj): twee klinkers die tot één on- deelbare klank samenvloeien. Men kan de letters of geluiden eener taal in een bepaalde volgorde schikken om het **alphabet** of **a. b. c.** (alfabeto, aboco) te bekomen.

TABEL I

VORTLONGO	franca	itala	esp-a	pol-a	germ-a	angla
1 k. 2 silaboj	22	28	33	50	66	62
3 silaboj	34	34	37	31	25	31
3 ĝis 7 silaboj	44	38	30	19	9	7

Vooraleer met de geluidenontle- ding der internationale taal aan te vaugen, dient men te vernemen hoe zij aandoet, hoe hare muziek klinkt. Hare vertrouwden zullen verklaren dat zij naar de zuider telgen van het latijn aardt: het italiaansch, het provençaalsch, het spaansch. Hare woorden eindigen inderdaad op een niet-beklemdoende klinker, en de klinkers en de tweeklanken zijn niet talrijk. Neusklinken zoals an, in, on, un, de gesloten u (ü) der fran- sche taal, de verschillende open en gesloten a, e, o, en de talrijke twee- klankachtige «glitvokaloj» die in 't engelsch krioelen ontbreken volle- dig. De meest gebruikte medeklin- kers zijn, zoals in 't japansch, l, k, t; de s komt minder voor. De En- gelschen en de Slaven vinden er de tweeling-medeklinker ê en ĝ (resp. tjs en dzj) terug, die Franschman en Duitscher vreemd zijn. (1)

TABEL II

PIEDOJ	esp-a	pol-a	itala	germ-a	franca
0— Jamboj	0	0	8	12	40
00— Anapestoj	0	0	3	2	30
0—0 Amfibrakoj	31	37	22	22	12
--0 Trokeoj	69	63	61	53	18
--00 Daktiloj	0	0	5	11	0

De meeste woorden tellen twee-, drie- of meer lettergrepen en de éénlettergrepige zijn eerder zeld- zaam; bij raadpleging van tabel I (2), stelt men vast dat het Esperan- to staat tusschen de groep F. I. (de woordenschat behelst min dan een derde één- en tweelettergrepige en meer dan een derde vier- tot ze- venlettergrepige woorden) en de groep P.C.A. (minstens de helft één- of tweelettergrepige en minder dan een vierde vier- tot zevenlettergre- pige woorden) doch helt over naar groep F.I. Bij nazicht van tabel II (3), tén einde het natuurlijk rythme van 't Esperanto te bepa- len, komt men tot 't besluit dat men er slechts trocheeën (-°) en amphi- brachen (°-) vindt en dat, prosod- isch, het 't meest verwant is met 't poolsch en 't italiaansch, minder

met 't duitsch en 't minst met 't fransch en 't engelsch.

T.V.G.

- (1) Zie: Dro E. Privat, La Esprimo de Sentoj en Esperanto, Universala Espe- ranto-Asocio, Geneve, 1931, blz. 9.
- (2) Ontleend aan K. Kalocsay-G. Warin- ghien, Kiel fariĝi Poeto aŭ Parnasa Gvidlibro, LoMo Budapest, 1932, blz. 21.
- (3) Ibidem: blz. 20; noteer dat enkel de twee-drielettergrepige woorden wer- den in acht genomen alsook enkel de **Lexiconische** voeten, t.t.z. voeten die juist met het einde of het begin van het woord samenvallen, in tegenstelling tot de **metrische** voet.

OEFENING 2.

Hier volgt, ter vertaling, een an- dere kleine opgave. In het volgend nummer publiceeren wij de model- vertaling, met aanduiding van mo- gelijke varianten en voorzien van aantekeningen en opmerkingen naar gelang zij uit de ingezonden oefeningen noodig blijken.

De oefeningen worden talrijk in- gewacht langs de redactie om.

L.W.: Wie persoonlijk zijn werk verbeterd terug verlangt, verzuime niet een zegel voor antwoord in te sluiten.

Komaan, de gelegenheid gretig te baat genomen! Aan 't werk!

DE BEDRIEGER BEDROGEN.

Een soldaat wendde zich tot den kapitein met het verzoek een paar dagen verlof te mogen hebben.

«Mijn vrouw schrijft me», zeide hij, «dat het momenteel zoo druk is in den winkel, dat ze het niet alleen meer af kan.»

«Dat is vreemd», zei de kapitein, «en ik krijg juist vanmorgen een briefje van haar, waarin ze schrijft, dat wanneer haar man om verlof mocht vragen om haar in den winkel te helpen, ik dat maar niet moet toe- staan, omdat hij toch maar in den weg loopt.»

«Dank U.» zei de soldaat, ter- wijl hij zich naar de deur van het vertrek bewoog. Bij de deur keerde hij zich om en zei: «Ik vraag ex- cuus, kapitein. Er zijn twee leuge- naars in dit regiment. Het spijt mij, dat ik er één van ben. Ik ben niet getrouwd.»

Vertaling van Oefening 1.

LA OSCEDANTA ABISMO

En iu klubvespero, mondvojaĝisto tiomafoje rakontis aventuron, kiun liaj (1) amikoj jam tiom ofte aŭdis (2), ke ili konis (3) la historion laŭvorte parkere. Li rakontis kiel li savis sin de morto en la «Far West» (4) de Ameriko.

«La nokto falis sur la pejzaĝon... Mi staris sur alta ponto kaj admiris la imponan ĉirkaŭaĵon. Antaŭ mi oscedis profunda abismo...»

«Diru», tiam unu el la klubamikoj interrompis: «ĉu tiu abismo jam osce- dis antau ol vi tie alvenis?» (El P.a. P. 24).

Aantekeningen:

- (1) niet siaj; want het komt voor in het onderwerp van den zin.
- (2) de samengestelde vorm (estis aŭdintaj) is niet vereischt, daar jam al aanduidt dat de hande- ling in het verleden gebeurde.
- (3) of: sciiis.
- (4) ook: malproksima okcidento.

LA REDAKCIO RESPONDAS:

Al J.C. Antwerpen: gratulojn al la fidela samideano kaj dankon pro la sendaĵo: intertempe vi certe ri- cevis la respondon.

VAN HIER EN ELDERS

ANTWERPEN. - "Solidareco,"

Deze arbeiders Esperanto-groep werd reeds van in het begin der vijandelikheden door de gebeurtenissen uiteengerukt. Een actieve kern is echter blijven bestaan. Een kleine cursus werd zelfs gegeven waaruit een paar goede elementen zijn gekomen die op hun beurt de Esperanto-gedachte verder droegen.

Kleine debat-avonden en lezingen werden georganiseerd en er werd contact gehouden met de FET-laboristoj in Brussel.

AALST. — De Esperantisten hebben te Aalst terug voeling met elkaar. Ettelijke getrouwen ontbreken nog op 't appel, vertoeven nog in 't buitenland. Naar hun behouden en spoedigen terugkeer wordt met belangstelling uitgekeken. Een eerste officieele vergadering van «Pioniro» ligt in 't verschiet. Sympathisanten en belangstellenden kunnen zich aanmelden bij S-anino P. De Cock, Pieter Couckestr. 24.

BLANKENBERGE. — Aan de kust heeft het oorlogsmonster leelijk huisgehouden. Van de vroegere Esperantistenvereniging zijn een tiental leden reeds op post. De koppen werden reeds bijeengestoken en plannen worden gesmeed om onze zaak te Blankenberge terug op dreef te helpen. Met het oog, op een gebeurlijke cursus wordt reeds propaganda gemaakt, een twintigtal brochures «Waarom Esperanto?» werden verspreid. «Norda Stelo» zal herrijzen! Belangstellenden kun-

nen zich wenden tot leeraar Fr. Couwenberg, Koninginnelaan 18.

BREEDENE. — Ook in dit rustig badplaatsje heeft het oorlogsmonster leelijk huisgehouden, eerst nu zoeken de felgeteisterde inwoners hun haardsteden op. Enkele Esperantisten hebben reeds contact met elkaar en zoeken hun nog beperkten kring te vergrooten. Belangstellenden kunnen zich wenden tot S-anino A. Willems, Zeelaan 19.

GENT. — In de Arteveldestad leggen de Esperantisten een voorbeeldige bedrijvigheid aan den dag. Twee nieuwe plaatselijke Esperantistenverenigingen werden gesticht, nl. «Kunlaboro» en «La Junaj Esperantistoj».

Beide verenigingen geven een gehectografeerde groepskrant uit.

Verscheidene succesvolle cursussen werden te Gent georganiseerd, w.o. een voor de studenten der Hoogere Nijverheidsschool. Voor een veertigtal studenten is een andere cursus aan gang in het Koninklijk Atheneum, lesgever is leeraar Jan Frans Mortelmans. Door «Kunlaboro» werd nog een cursus georganiseerd voor gemengd publiek waaraan 25 belangstellenden deelnemen.

KORTRIJK. — De Belgische Nationale Radio-Omroep, zender Kortrijk, heeft besloten eerlang haar regelmatige Esperanto-uitzendingen te hernemen. Dienaangaande werd een plaatselijk comité van voraan-

staande Esperantisten gevormd. Zoohaast in ons bezit wordt het programma regelmatig in ons blad gepubliceerd.

LEUVEN. — Ook in de Pallietterstad worden de handen uit de mouwen gestoken om onze zaak zoo spoedig mogelijk tot haar vroegeren bloei te brengen. Een Esperantocursus ligt in 't verschiet. Esperantisten en belangstellenden gelieven zich te wenden tot S-ano H. J. Boving, P. J. Verhaghenstraat 10.

OOSTENDE. — Aan de herinrichting der plaatselijke vereeniging wordt met man en macht gewerkt, al loopt dit begrijpelijkerwijze niet van een leien dakje. Heel het actief van de groep, alsook de bibliotheek ging verloren, geen enkel lid woont nog op zijn vroeger adres en het meereendeel zijn nog afwezig. Het grootste verlies is echter het tragisch om het leven komen van Jan Roelandts,

Tweede van rechts is onze betreunde S-ano Jan Roelandts.

stichter en bezieler der Esperantobeweging te Oostende. Zijn schip, waarmee hij ter vischvangst was uitgevaren, voer enkele maanden geleden op een mijn... De Oostendische Esperantisten zullen zijn nagedachtenis eeren, met zich onverpoosd voor zijn duurbaar ideaal in te spannen!

RONSE. — Stilaan vinden de Esperantisten mekaar terug en komen afwezigen de plaatselijke kern vervoegen. Al wie te Ronse belangstelling heeft voor de werking van «Paca Stelo» melde zich bij S-ano Marius Geenens, St. Cornelisstraat 67, Ronse.

Errata in vorig Nummer

p.1. artikel WOORDEN

col. 1, lijn 49. «voornaam» moet zijn «voornamen».

col. 2 lijn 8, na en U. werd: «luisterend» vergeten.

p. 3, artikel DE PHONETIEK

col. 1, lijn 69: ontvreemden moet zijn: vervreemden.

col. 2, lijn 34: vergeefs moet zijn: vergeefsch.

ANONCOJ

TE KOOP GEVR.: Originala Verkaro de Zamenhof en Meillet: Les Langues dans l'Europe Nouvelle in goeden staat. Offerten: F.E.I. Brussel.

Kent U «Paco kaj Justeco», het maandschrift van de Brugsche Esperantistenvereniging aangesloten bij F. E. I. ? Verschijnt gehectografeerd onder gedruken omslag en bevat interessante bijdragen die ook U aanbelangen. Proefnummers verkrijgbaar bij Drs. F. Roose, J. & M. Sabbestraat 12, Brugge.

JAĤTO VETURAS EL...

«KRIMALA ROMANO»

verkis: Deck Dorval
el la flandra: Dro T. Ken.

CAPITRO 1

Xaverius (1) Kant, inspektoro ĉe la antverpena juĝa polico turnis sin kun agrabla sento en sia ferdeka seĝo kaj gruntis de plezuro.

Bongusta lunĉo, paro da glasetoj da «Napoleon»-konjako, unuaklasa «Corona» (2) ĝuste agordis lin por ĝui, kun kompleta sindono, la beatan nenifaradon en la bonfara ombro de la antaŭferdeka velo.

Li mallaboreme fermis la okulojn kaj tute ne bezonis koncentrigi siajn ideojn por tiri la maturan konkludon ke plezurvojaĝo, kiel gasto, sur la jaĥto de milionulo, prezentas multajn avantaĝojn super diligenta vivo en la servo de Patrino Justitia.

«Fakte mi ankoraŭ ne bone komprenas kial Maxton (3) invitis tian eksterulon kia mi», li dormeme diris rigardante per unu okulo la viron kiu, en seĝo flanko de li, ŝajnis tute atenti la maldensan, bluan fumon de sia cigaredo.

«Kiel? Nu, verŝajne ĉar Maxton ŝatas vin. Milionulo fakte rajtas inviti kiun li volas, ĉu ne?»

Li profunde enspiris la fumon kaj tiam tre lerte celis la cigaredon en la maron.

Poste li momenton rigardis la kapon de Kant, nebuligitan de cigaredfumo, kaj daŭrigis:

«Jes, vidu, post bona pripenso mi povus, koncerne min, fari saman demandon.»

«Tio estas alia afero.»

«Tute ne. Ankaŭ mi ja ne apartenas al la tiel nomata mondumo.»

«Ne, sed vi estas famulo. Ne ĉiu esta eŭropa ŝakĉampiono.»

La brile blankaj dentoj de Juan Gulopez (4) ridis en lia malgrasa bruna vizaĝo.

«Sciu», li diris reveme kaj post iu hezito, «antaŭe ankaŭ mi sentis min nerezisteble altirata de la polica servo. Esplori malfacilajn, komplikajn aferojn. Fariĝi fama detektivo...»

«Ho», Kant sopiris, «detektivoj multnombros kiel pluvatakoj en Flandrujo. Sed jes, tiel fluas la vivo. Antaŭe mi revis nenion alian ol iam fariĝi fama ŝakĉampiono, ĉar mi ĉiam

min de ĉiuj policaj tedaĵoj, sed sur la kvadratita tabulo mi restis nur bona duaklasulo, ne pli. Kaj, konsidere al ĉio, eble estas tiel plej bone. Vin, doktoro Gulopez, mi ja neniam estus venkinta», li filozofe aldonis refermante la okulon.

Okulfrapa figuro li estis, tiu viro, kun sia dogma energia fizionomio, sia masiva virbova nuko kaj sia herkula staturo. Je lia kvardeka jaro, pro lia enviinda servoreputacio, antaŭ li apertigis kariero kiu ankoraŭ ebligis ĉiujn esperojn. Escepta resaniga libertempo, sekve de pulmopafo ricevita en spurado, permesis al li akcepti la inviton de Maxton por partopreni tiun ĉi marvojaĝon.

Antaŭ semajno la «Marfalko» veturis el la Skeldo, en pluva apriltago, dum kiu supre la plumbe grizaj nuboj ŝajne estis elpremataj de gigantomano ĝis la lasta guto. Ĝis preter Gibraltaro, la maro ludis strangan ludon per la jaĥto, sed en Mediteraneo la vetero subite iĝis mirinde favora.

La autaan vesperon, oni vidis la flagrajn lumetojn de Tunizo malaperi en la nokton. Nun, je tricorde, la afrika marbordo bakadis en la suno. La ŝipo vibre tratranĉis la apenaŭ sulketantan lazuren bluan akvonivelon, sur kiu nur tie kaj tie levigis blankaj ŝaŭmondetoj. Ili vere ŝajnis akvonimfoj kiuj, dum momento, lude suprenigis sian kapon, sekve fulmrapide mergis ĝin, kaj ĉiufoje ree kaŝludis kun la suno, kiu ridante en sennuba ĉielo, kviete iris sian vojon.

Ferdeka kelnero alportis paron da glasoj da fruktosuko kun glacio. Por tio Kant bonvole rektigis kaj li tuj komencis demonstri sian suĉopovon per la pajleto.

Paro da seriozaj enspiroj, kaj la stranga aŭdiĝanta bruoj indikis ke la freŝa likvaĵo atingis sian destanon.

Kvazaŭ mirigite li rigardis en la glason kaj laŭ lia mieno oni povis konstati ke li bedaŭras ke la amuzo tiel rapide finiĝis.

Gulopez ne povis ne iom rideti, vidante tiun pezan viron tiel infane

«Multekoste ludilo, tia ŝipo, eĉ por milionulo», li tiam incidente rimarkigis.

Kant levis la ŝultrojn kaj senzorge ludis per la pajleto.

«Nu, ĉio estas relativa. Aŭteto kun du sidlokoj kostus proporcie pli al mi. Kaj al kiu iam envenus en la kapon konsideri min pro tio eksterordinare ekstravaganca?»

«Jes, ni prefere neglektu la teoriojn pri la relativismo kaj dankeme ĝuon tion kio estas prezentata al ni», kaj siavice Gulopez komencis dediĉi sian tutan atenton al la malplenigo de sia glaso.

Kant nevole komparis la propran malgracian manieron laŭ kiu li mem ĵus enigis sian trinkaĵon kun la multrapidaj, egalaj tiretoj uzataj de Gulopez. Kvankam tiu ne estis aristokrato, li certe ne devis lerni manieron de ili.

Ili havis multe da simpatio unu por la alia, tiuj du viroj. Nur... sed pri tio Kant nun ne plu volis pensi.

Jam antaŭ ol la nederlanda marbordo elvidiĝis ili reciproke kaj spontane sentis sin altirataj unu al la alia, precipe ĉar ili sentis sin verŝajne iom perditaj inter la aliaj altaj gastoj. Homo ja estas socia estaĵo, kiu ĝenerale serĉas apogon ĉe samspeculo.

«Se oni precize ekzamenas tion, ni formas sur la ŝipo strangan kompanion», la ŝakmajstro subite diris, kvazaŭ li estus suĉinta la ideon el sia glaso.

«Kion vi volas diri?»

«Nu, foje rigardu: granda industriisto, konata scienculo, purrasa aristokrato, fama artisto, eminenta notario, juĝa oficisto kaj profesia ŝakludanto, kun la sinjorinoj, ĉiuj kompreneble sen profesio escepte unu: malgranda aŭtonoma mondeto, regata de milionulo kaj de lia unua ministro, la kapitano Hans Joost.»

«Vi havas fekundan imagon», Kant senĝene ridis, post kiam tamen fluga ombro glitis sur lia vizaĝo, «vere, fekundan imagon.»

Juan Gulopez ne tuj respondis. Eble la rapide nombrita mondeto de la ŝipo okupis liajn pensojn. Eble la diversaj gastoj pasis unu post la alia antaŭ liaj okuloj; ankaŭ eble li kateniĝis de la sorĉa lumoj kaj koloroludo, okazanta ĉirkaŭ li.

koncedus tion al iu ajn, ne povis ne submetiĝi al tio. Li profunde enspiris kaj lia larĝa nazo volupte ensufis la strangan, nedifineblan odoron kiu ŝajnis alblovi de la fora marbordo.

Li jam forgesis kion lia amiko ĵus diris kaj preskaŭ miris kiam, post paŭzeto, tiu respondis, kvazaŭ vekigante el revo:

«Fekunda imago. Jes, sinjoro Kant, kion mi farus sen ĝi. Dum ĉiuj miaj ludoj ĝi ne povas momenton forlasi min. Ŝakludanto al kiu ĝi mankas, estas kvazaŭ anaso sen akvo. Se tiu fantazia imago forlasas min, mi fariĝas matadoro... aŭ prenas edzinon.»

«Ĉu vi havas edziĝplanojn», Kant surprizite interrompis, kaj apenaŭ kaŝita malbonhumoro estis rimarkebla en liaj vortoj. «Tiam permesu, amiko, ke mi esprimu al vi mian sinceran kunsenton». Li trude ridis.

Juan scivole rigardis lin, instinkte sentante ke io ĝenis Kant, sed tiam, ĝeja pro sia propra ekpenso, li ridis:

«Jes, oni neniam scias. Frue aŭ malfrue ni ja enfalas en la reton kiu estas streĉata por ni. Sur tiu tereno mi estas fatalisto. Ni estas ja viroj kaj sekve daŭre en danĝero. Ĉiam ĝi embuskas nin. Eble ĝi foras, eble ĝi proksimas... Koncerne min...»

La juna hispano mallaboreme etendis manon al cigaredujo. Sed ie estis skribita ke tiumomente li ne fumos, ĉar subite la malvigla, prema posttagmeza silento estis rompata de akuta, mallonga virina ekkrio.

Ĝin sekvis io kia sakro kaj la bruoj de renversata objekto.

Fulmrapide Kant risortigis el sia seĝo kaj rapidegis for.

«Kio?...» komencis la ŝakludanto, sed la inspektoro jam malaperis, forkurinte kun facilmoveco kiun oni ne estus supozinta ĉe viro kun lia staturo.

Kaj tiam ree, ie sur la malantaŭa ferdeko, sonis tiu akra virinovoĉo, plena de abomeno kaj vibranta de angoro:

«Helpon! Helpon!...»

(Daŭrigota.)

- (1) elparolu: Ksaverius.
- (2) elparolu: Korona — speco de bonega cigaro.
- (3) elparolu: Makston.
- (4) elparolu: Juan Gulopeth (th de la angla vorto: thing).